

NOTAT

DEPARTEMENTET

Ledelsessekretariatet

Mødet med FMPU den 7. oktober 2004 - gennemgang af årets lovprogram

A. Indledning.

- Velkommen - tak fordi I ville komme. Jeg synes det er nyttigt, at vi traditionen tro benytter pausen i forhandlingerne til at mødes og gennemgå årets lovprogram.
- Jeg håber på et konstruktivt og bredt samarbejde om årets lovforslag og andre større, væsentlige sager, og jeg håber, at vi får nogle gode og konstruktive debatter i udvalget og i folketingsalen.
- Jeg er helt opmærksom på, at der kan være emner, der kræver en særlig gennemgang i udvalgene og er indstillet på, at der arrangeres lovtekniske gennemgange eller måske holdes møder om udvalgte emner, hvis udvalget ønsker det.
- I er altid velkomne med faktuelle spørgsmål direkte til medarbejderne i Departementet, der vil gøre, hvad de kan for at give faglige svar tilbage.
- Jeg går ud fra, at I har haft lejlighed til at gennemse regeringens lovprogram vedrørende natur- og miljøområdet. Det er et omfattende lovprogram med 12 lovforslag og 3 redegørelser. Og de 12 lovforslag ændrer et langt større antal love. Jeg vil derfor straks tage fat på en gennemgang og er naturligvis også rede til at kommentere på andre større væsentlige sager som samlingen vil byde på.
- Den røde tråd i årets lovprogram kunne man kalde miljøets infrastruktur. Med infrastruktur mener jeg for det første organisering af myndigheder og sektorer, og her tænker jeg på kommunalreformen og redegørelserne om vand- og om affaldssektorerne. For det andet mener jeg rettigheder og pligter for myndigheder og borgere, og her tænker jeg på adgang til miljøoplysninger og til retssikkerhed.

- Lovforslaget om producentansvar for affald af elektrisk og elektronisk udstyr og redegørelsen om ulovlig helårsbeboelse af sommerhuse er de eneste punkter, som falder uden for denne ramme.
- Opfølgningen på aftalen om strukturreformen bliver naturligvis én af de største udfordringer i det kommende folketingsår. Tanken er at fremsætte ændringerne i januar og reservere efteråret til den øvrige lovgivning.

B. Præsentation af lovprogrammet.

Forventes fremsat i oktober (28. oktober)

Ændring af en række love på miljøområdet (opfølgning om retssikkerhed)

- Hovedformålet med lovforslaget er at sikre, at miljømyndighederne har de nødvendige redskaber til brug for håndhævelse af miljøreglerne og sikring af miljøet. Også efter ikrafttrædelsen af lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter, som træder i kraft 1. januar 2005.
- Den tidligere miljøminister tilkendegav under behandlingen af retssikkerhedslovforslaget, at han ville sætte et analysearbejde i gang, der skulle se på, om der eventuelt er et behov for ændringer eller justeringer af håndhævelsesreglerne i miljølovgivningen, særlig på baggrund af selvinkrimineringsforbuddet i retssikkerhedslovens § 10 [dvs. princippet om, at man ikke er forpligtet til at give oplysninger, som kan skade en selv under en straffesag]. Dette er særlig relevant på miljøområdet, da kontrollen og indsatsen i øvrigt i vidt omfang bygger på oplysninger fra virksomhederne selv, og undersøgelser som disse udføres for egen regning.
- Konklusionen på analysen er, at der er en række situationer, hvor selvinkrimineringsforbuddet i retssikkerhedslovens § 10 vil kunne give myndighederne problemer med at skaffe oplysninger, der er nødvendige for håndhævelse eller miljøbeskyttelse. Med lovforslaget indføres en række nye redskaber for myndighederne samt præciseringer af de eksisterende, som skal rette op på dette uden at komme i konflikt med selvinkrimineringsforbuddet.

Ændring af lov om miljøbeskyttelse (Gennemførelse af direktiv vedr. Århus-konventionen)

- Århuskonventionen blev gennemført i Danmark med L447, som blev vedtaget i 2000. Det var en politisk beslutning, at Danmark skulle være først med implementeringen i stedet for at afvente afklaring af, hvordan konventionen ville blive fortolket i EU.
- To lovforslag i næste års lovprogram gennemfører EU direktiver, som handler om gennemførelse af Århuskonventionen. Direktiverne er ikke kun en ordret implementering af konventionen, men supplerer og fortolker den - hvor konventionen er åben for fortolkning - på en sådan måde, at direktivet ikke på alle punkter svarer til den danske implementering af konventionen. Hertil kommer, at den danske implementering af konventionens regler til en hvis grad hviler på praksis, hvilket efter omstændighederne ikke er tilstrækkelig til implementering af EU-regler. Det ene lovforslag indeholder en bemyndigelsesbestemmelse til bl.a. at gennemføre de bestemmelser i direktiv 2003/35/EF, der handler om at inddrage borgerne i forbindelse med myndighedernes udarbejdelse af planer og programmer på miljøområdet og i forbindelse med ad hoc-reevalueringer af miljøgodkendelser.
- De planer og programmer på miljøområdet, som bemyndigelsesbestemmelsen først og fremmest vil blive anvendt på er en national affaldsplan og - såfremt der måtte blive behov herfor - på dele af nitrathandlingsplanen og et handlingsprogram vedrørende batterier og akkumulatorer.

Ændring af lov om aktindsigt i miljøoplysninger (Gennemførelse af direktiv vedr. Århus-konventionen)

- Det andet lovforslag gennemfører direktiv 2003/4/EF om offentlighedens adgang til miljøoplysninger m.v.
- Efter lovforslaget skal myndighederne i hver enkel sag om aktindsigt i miljøoplysninger afveje de offentlige interesser, der varetages ved udlevering - overfor de interesser, der varetages ved at afslå udlevering. Og undtagelser fra adgangen til aktindsigten skal fortolkes restriktivt under hensyn til offentlighedens interesse i, at miljøoplysningerne offentliggøres.
- Herudover foreslås det blandt andet
- at ændre en samtykkeregulering vedrørende statistikoplysninger til en høringsregel
- at udvide adgang til aktindsigt i oplysninger om emissioner til miljøet,

- at en række af direktivets formelle regler omkring aktindsigt, som ikke modsvares af gældende danske regler, indarbejdes i loven, og
- at direktivets generelle bestemmelse om miljøoplysningers kvalitet samt om miljømyndighedernes aktive formidling af miljøoplysninger, navnlig elektronisk, indarbejdes i loven.

Ændring af miljøbeskyttelsesloven (Producentansvar og oplysningspligt)

- Loven skal tilvejebringe de hjemler, der er nødvendige for at gennemføre EU's direktiv om affald fra elektriske og elektroniske produkter. Direktivet blev forhandlet på plads under dansk formandskab. Direktivet skulle have været implementeret i august i år, men blandt andet på grund af vanskeligheder med tolkningen af direktivet er den danske implementering blevet forsinket. Folketinget og EU-Kommissionen blev i foråret 2004 orienteret om dette.
- Det helt centrale element i direktivet er, at der skal indføres producentansvar for elektronikprodukter. Direktivet omfatter i princippet alle elektroniske produkter - lommeregner, brødrister, computere, køleskabe osv. Producentansvaret indebærer, at producenter og importører får ansvaret for finansiering og organisering af indsamling og miljømæssig forsvarlig håndtering af elektronikprodukterne, når de bliver til affald.
- Lovforslaget vil - udover hjemlen til at indføre producentansvar - indføre de hjemler i miljøbeskyttelsesloven, som er nødvendige for at gennemføre direktivets øvrige bestemmelser. Det drejer sig særligt om fremme af genbrug, oplysningspligt overfor brugere og behandlingsvirksomheder og etablering af et producentregister.
- Brancheorganisationerne på området har med Dansk Industri i spidsen påtaget sig gennem private ordninger at organisere og finansiere indsamlingen og behandlingen af affaldet, og branchen er i fuld gang med at afklare, hvordan denne opgave kan løses i praksis. Der har under udarbejdelsen af lovforslaget været en tæt dialog med branchen.
- Den detaljerede udformning af ordningen vil blive fastlagt ved bekendtgørelse. Eftersom det er producenter og importører, der skal bære forpligtelserne, vil bekendtgørelsen også blive udformet i et tæt samarbejde med branchen.

Forventes fremsat til januar

Lovgivning som opfølgning på strukturreformen:

- De væsentligste af Miljøministeriets love vil blive ændret som opfølgning på strukturreformen. Udgangspunktet for ændringerne er principperne i strukturaftalen om, at konkrete myndighedsopgaver og borgerrettede opgaver så vidt muligt samles i kommunerne. Opgaver der drejer sig om sikring af væsentlige nationale og internationale natur- og miljøinteresser skal staten varetage.
- For at sikre en ensartet og faglig bæredygtig forvaltning i kommunerne vil der blive etableret en kvalitetssikringsordning.
- I flere af lovene sker der endvidere ændringer af klagereglerne.
- Der ændres en række love på Miljøministeriets område. I praksis vil der blive fremsat 8 lovforslag: planloven, miljøbeskyttelsesloven, naturbeskyttelsesloven, jordforureningsloven, råstofloven, lov om miljø og genteknologi, lov om miljømål og vandforsyning samt en samlelov, der tager de mere tekniske lovændringer.
- Ministeriet arbejder i øjeblikket med at udforme de enkelte lovforslag. Derfor er det vanskeligt at sige mere om det konkrete indhold end det, der fremgår af den skriftlige forelæggelse af lovprogrammet.

Ændring af lov om planlægning (Strukturreform)

- Forslaget indebærer, at de nye større kommuner skal planlægge for udviklingen såvel i byerne som i det åbne land. Kommuneplanen bliver det samlede dokument for arealanvendelsen. Regionerne skal udarbejde regionale udviklingsplaner med en overordnet samlet vision for regionernes udvikling. Landsplanlægningen styrkes for at sikre overordnede planhensyn. De hidtidige regionplaner gives retsvirkning som landsplandirektiv i en overgangsperiode.

Ændring af lov om miljøbeskyttelse (Strukturreform)

- Forslaget indebærer blandt andet,
- at godkendelse af særligt forurenende virksomheder deles mellem kommuner og staten,

- at spildevandstilladelser behandles i kommunerne, dog følger tilladelser til direkte udledninger myndighedskompetencen for miljøgodkendelser.
- at tilsynet generelt placeres i kommunerne, idet dog tilsynet med en række særligt forurenede virksomheder, med visse kommunalt drevne affaldsbortskaffelses anlæg samt med kommunale spildevandsudledninger varetages af staten,
- at tilladelser til udledning m.v. af stoffer, der kan forurene jord og grundvand overføres til kommunerne,
- at sager om havbrug overføres til kommunerne samt
- at myndighedsbehandlingen på affaldsområdet overføres til kommunerne. Visse opgaver følger dog myndighedskompetencen for miljøgodkendelser.

Ændring af lov om naturbeskyttelse (Strukturreform)

- Forslaget indebærer blandt andet, at hovedparten af amternes opgaver vedrørende beskyttede naturtyper, beskyttelseslinier, fritidsreklamer, offentlige anlæg, adgangsregler, naturforvaltning og anden arealforvaltning overføres til kommunerne. Administrationen af strandbeskyttelseslinien og sekretariatsbetjeningen af fredningsnævn overføres fra amterne til staten.

Ændring af lov om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder (miljømålsloven) og lov om vandforsyning (Strukturreform)

- Forslaget overfører de opgaver, som i dag ligger hos amterne, til kommunerne henholdsvis staten. Regionerne får høringsret og mulighed for indspil i forhold til de statslige planer samt koordinations- og mæglerrolle i forhold til kommunerne.

Ændring af lov om forurenede jord (Strukturreform)

- Regionerne overtager amternes opgaver efter jordforureningsloven. Dog overføres en række borgerrettede myndighedsbeføjelser til kommunerne. Staten vil dog i særlige tilfælde (Cheminova-lignende sager) kunne pålægge et regionsråd at gennemføre undersøgelses- og afværgeforanstaltninger, ligesom staten får ansvaret for påbud og tilsyn med visse større virksomheder.

Ændring af lov om råstoffer (Strukturreform)

- Forslaget indebærer, at amternes kompetence til at meddele tilladelse til råstofindvinding på land overføres til kommunerne. Opgaven med kortlægning af råstofressourcerne og forsyningsplanlægningen, herunder udpegning af graveområder, overføres til regionerne.

Ændring af lov om miljø og genteknologi (Strukturreform)

- Forslaget indebærer blandt andet, at amternes tilsyn med produktion af genetisk modificerede planter, dyr og mikroorganismer og med vilkårene i godkendelser til forsøgsudsætning overføres til staten.

Ændring af en række love på miljø- og naturområdet (Strukturreform)

- Forslaget overfører opgaver fra amterne til kommunerne henholdsvis staten på havmiljøområdet.
- Forslaget overfører langt hovedparten af amternes opgaver til kommunerne indenfor følgende love: Lov om vandløb, lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken, lov om Skjern Å Naturprojekt, lov om okker, lov om anvendelse af Frøstruplejren og lov om sommerhuse og camping.
- Herudover foretages konsekvensændringer af følgende love:
 - Skovloven
 - Lov om jagt og vildtforvaltning
 - Lov om betalingsregler for spildevandsanlæg m.v.,
 - lov om godtgørelse i forbindelse med indsamling af hermetisk forseglede nikkel-cadmium-akkumulatorer (lukkede nikkel-cadmium-batterier) og
 - lov om kemiske stoffer og produkter.

Miljøministeren vil give Folketinget redegørelse om:

Redegørelse om forløbet af de første 5 år af afviklingsordningen for ulovlig helårsbeboelse af sommerhuse - (oktober II)

- I 1999 vedtog Folketinget to love, der havde til hensigt at standse den - på daværende tidspunkt - omsiggribende ulovlige helårsbeboelse af sommerhuse. Lovene blev vedtaget

med meget bredt flertal - kun dele af Venstres Folketingsgruppe og Dansk Folkeparti stemte imod.

- Der blev vedtaget 2 love i den anledning: den såkaldte "afviklingslov" og den såkaldte "stoplov".
- Afviklingsloven har til formål at afvikle de ulovlige helårsbeboelser, og det skulle ske ved, at alle der ikke fik dispensation til at blive boende, skulle flytte ud af sommerhuset. Dispensationerne blev givet af sommerhuskommunerne og kunne maksimalt være på 10 år. På den måde forventede man at have afviklet den ulovlige helårsbeboelse senest i 2009.
- Stoploven havde til formål at forhindre nye, ulovlige helårsbeboelser ved at pålægge kommunerne at meddele flyttepåbud, når de opdagede ulovlig beboelse. Bliver flyttepåbuddet ikke efterlevet skal der pålægges tvangsbøder og ske politianmeldelse.
- Folketinget besluttede samtidig, at miljøministeren efter fem år skulle afgive en redegørelse til Folketinget om forløbet af lovenes virke.
- I den forløbne tid er antallet af ulovlige beboelser faldet markant, hvilket udvalget også er bekendt med i kraft af den årlige redegørelse, miljøministeren afleverer til udvalget.
- I den kommende redegørelse vil der blive taget stilling til, om lovene har virket efter hensigten, eller om der er behov for at justere reglerne for så vidt angår de resterende fem år af afviklingsordningen og virkemidlerne i stoploven.

Redegørelse om serviceeftersyn i vandsektoren (December II)

- Regeringen gennemfører netop nu et serviceeftersyn af vand- og spildevandssektoren. Serviceeftersynet kommer i forlængelse af regeringens strategi om en mere virksomhedsnær offentlig sektor, grøn markedsøkonomi og Konkurrenceredegørelse 2003.
- Serviceeftersynet skal belyse forslag til en ændret regulering og organisering af sektoren, der kan give større effektivitet i vand- og spildevandssektoren. Udgangspunktet for arbejdet er, at forsyningssikkerhed og miljø- og sundhedshensyn ikke forringes.
- Jeg vil invitere udvalget til en gennemgang af de faglige analyser og rapporter, som danner grundlag for den kommende redegørelse.

Redegørelse om organisering af affaldssektoren (Februar II)

- Affald er også genstand for et serviceeftersyn. Der er mange lighedspunkter på de to forsyningsområder Vand og Affald, men også væsentlige forskelle. Det kan synes nærliggende at gennemføre en samlet ændring af områderne, men det vil ikke være hensigtsmæssigt. Der vil være forskel på, hvilke instrumenter der skal til for at gøre de enkelte sektorer mere effektive.
- Arbejdsgruppen om den fremtidige organisering af affaldssektoren skal færdiggøre sit arbejde ved udgangen af 2004 med en anbefaling til miljøministeren. Anbefalingen skal foreslå løsninger til, hvordan sektoren gøres mere effektiv og enklere at administrere. Arbejdsgruppen skal blandt andet pege på, hvordan data, regulering og gebyrer kan strømlines og pege på en fyldestgørende måde at belyse fordele og ulemper ved en øget markedsførelse af sektoren.
- På baggrund af arbejdsgruppens anbefalinger vil regeringen fremsætte en redegørelse til Folketinget i februar 2005. Heri vil vi præsentere regeringens forslag til, hvordan affaldssektoren skal organiseres i fremtiden. Med en sådan redegørelse vil vi sikre en politisk drøftelse af regeringens forslag og af affaldssektorens fremtid og bidrage til en effektiv implementering af konkrete initiativer.
- Jeg har tidligere lovet udvalget, at vi holder et møde her i efteråret, hvor I bliver orienteret om arbejdsgruppens arbejde og de faglige rapporter, der er udarbejdet for den. Rapporterne har I løbende fået, i takt med at de er blevet offentliggjort.

C. Afslutning

- Der ligger altså en ganske omfattende konkret dagsorden at tage fat på.
- Som nævnt er jeg helt opmærksom på, at der kan være emner, der kræver en særlig gennemgang i udvalgene og er indstillet på, at der arrangeres lovtekniske gennemgange eller holdes møder om udvalgte emner. Initiativet må ikke mindst komme fra udvalget.
- Jeg vil også med mellemrum invitere udvalget til en drøftelse af forskellige overordnede temaer, som har bred interesse blandt partierne. Jeg har endnu ikke lagt mig fast på den endelige skabelon.

- Formålet med møderne er i fællesskab at få klarlagt problemer og løsningsmuligheder på forskellige områder og skabe en fælles fond af viden blandt Folketingets partier, som vi kan bruge i de politiske drøftelser.
- Jeg håber på et bredt samarbejde om gennemførelsen af årets program.
- Og jeg ønsker alle et godt folketingsår.